

историята на една любов. И ако трагедията на Ромео и Жулиета, на всички Ромеоовци и Жулиети по света, най-често се състои в това, че външните обстоятелства не позволяват да се осъществи тяхната любов, тук всичко е обратно. Любовта на Ирина и Борис преминава през различни препятствия, но в края на краищата те получават всичко, към което са се стремили, те имат богатство, власт, мощ, между тях не остава никаква пречка. Но точно тогава се разбира, че между тях лежи някакво страхотно празно пространство, някакви ледени пустини, които не могат да преодолеят. Между тях стои някакъв студен призрак на отчуждението и самотата. Те сами откриват, че между тях винаги е стояла „Никотиана“.

В романа „Тютюн“ „Никотиана“ се издига като един многозначителен символ. Ако разгадаем този символ, ако разкрием многобройните му значения, ние ще разберем много от смисъла на романа.

В някои отношения „Никотиана“ е централна ос на романа. Един център, около който се движат всички съдби. Тя държи нишките на всички съществувания, тя дърпа конците на всички марионетки, тя е мълчаливият режисьор на всички драми. Всичко става в името на „Никотиана“; заради нея Борис изоставя Ирина, а след това я продава на фон Гайер; заради нея се изцеждат последните сили от гладните работници; заради нея става стачката, в която намират смъртта си Спасуна и Чакъра; заради нея умира Борис, след като е предал интересите на народа си на германците; заради нея Ирина пропилява живота си, превръща се в разменна монета в ръцете на Борис. В архитектурниката на романа „Никотиана“ заема централно място, нейната идея споява всички сводове и арки, всички колони и архитектурни решения. Тя е мълчалива и безучастна, с някаква божествена жестокост приема всички жертви в своето подножие. Тя се храни с кръв и човешки съществувания. В своето мълчание „Никотиана“ сякаш ни намеква, че тя е с ъ д б а т а.

В тая представа има нещо романтично двузначно, освен прекия си смисъл тя подсказва и друго, тайно значение, в нея има някаква алегорична недоизказаност. Борис може да постъпи и в други фирми, навсякъде го очаква кариера, всички му предлагат работа, защото чувстват несъкрушимата му енергия. Но той, сякаш по някаква предначертаност, се стреми именно към „Никотиана“. Името на тая фирма произлиза от наименованието на отровата